

**Чер-ием, Дээр-адам!
Авыралдыг алдын хүнүм!**

**Ажыл-ишчи
башкыларым!**

Арат чонум ажы-төлү!

Амыр-ла, амыр!

**Мөген-Бүрен ортумак
школазының тыва дыл,**

чогаал башкызы Рада

Олеговна Иргит

Чурук-биле ажыл

*Эштигдe – хөглүг,
Эптигдe – демниг.*

Тема: Чүве ады

**Чүве адынын
утказы болгаш
грамматиктиг демдектери**

кадарчы

башкы

эмчи

тудугжу

өөреникчи

стол

кичээл

хем

балды

найырал

чечек

ном

инек

чабан

строитель

корова

стол

река

погода

цветок

КТО?

учитель

врач

ученик

урок

топор

книга

ЧТО?

КЫМ?

Кижилерниң ниити
болгаш хуу аттары

ЧҮҮ?

Янзы-бүрү чүвелернин
болгаш **дириг**
амытаннарның
ниити аттары

Ылгалы

КТО?

Кижилерниң болгаш
дириг амытаннарның
ниити болгаш хуу
аттары
(одушевлённые имена
сущ.)

ЧТО?

Янзы-буру
чүвелерниң ниити
аттары
(эдилелдер, унуштер ...)

Викторина

- Бо чылды Тыва Республикада чүнүң чылы кылдыр чарлааныл?
- Тыва биле Россияның демнежилгези каш чыл бооп турарыл?
- Кызылдың тургустунганындан бээр каш чыл оюн уткуур бис?
- Мөңгүн-Тайга кожуун кандыг чурттар-биле кызыгаарлажып турарыл?

Артык сөстү тып:

- 1. Торга, сырбык, койгун, чыыш.***
- 2. Сүттүг, чараш, дүккүр, эъттиг.***
- 3. Ажыктыг, маргышкан, мактанган, манаан.***

Шын харыыны тып:

1. Морфология дээрге

- А) чугаа кезектерин өөренир эртем
- Б) чугаа уннерин өөренир эртем
- В) сөс тургузуун өөренир эртем

2. Чүве ады

- А) чүвелерниң адын илередир
- Б) кылдыныгны илередир
- В) чүвелернин санын илередир

3. Кадарчы хоюн дагдан сүрүп бадырып олурган .Домакта карартыр парлаан сөс кандыг кежигүн болуп чоруурул?

- А) тодарадалга
- Б) кол сөс
- В) немелде

Тестиниң шын дүлгүүрү:

- 1.А;
- 2.А;
- 3.Б.

Теманы кайы хире билип алган бис?

- Мен ..... билип алдым.**
- Мээн бөгүн сонуургаан
чүүлдерим ...**
- Мээн бодалым-биле
чаңгысклассчыларымдан .....
эки ажылдады.**

Бажыңга онаалга:

- **Дүрүмнерни доктаадыр (арын 123,124)**
- **«Сарлык – ховар мал» деп чогаадыг бижиир.**

Кичээлге эки ажылдааныңар дээш четтирдим!

Кичээлди белеткээн: тыва дыл, чогаал
башкызы Рада Олеговна Иргит